

RAAP-RAPPORT 7604

**Plangebied
Huurlingsedam 81 te
Wijchen, gemeente
Wijchen**

**Archeologisch vooronderzoek:
proefsleuvenonderzoek**

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Huurlingsedam 81 te Wijchen, gemeente Wijchen. Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek.

Versie: 10-02-2025

Auteur: I.L.Rom

Projectcode: WYHM2

Bestandsnaam: RAAPrap_7604_WYHM2_20250210

Autorisatie: E. Norde

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2025

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van BOOT heeft RAAP op 3 februari 2025 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project 'Huurlingsedam 81 te Wijchen' in de gemeente Wijchen.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek was om vast te stellen of er behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig waren binnen de contouren van een uit te graven bouwvlak (het onderzoeksgebied) aan de zuidkant van het plangebied. Hiertoe was het noodzakelijk inzicht te krijgen in de precieze aard en omvang van een mogelijk aanwezige vindplaats. Het Programma van Eisen bood de mogelijkheid om – indien sprake was van een behoudenswaardige vindplaats – in overleg met de bevoegde overheid door te starten naar een opgraving.

Tijdens het onderzoek is één proefsleuf aangelegd met een totaal oppervlak van 40 m². Dit komt neer op een dekingsgraad van 42% van het onderzoeksgebied. Er is één vlak in de top van de C-horizont aangelegd op een diepte van 128 cm -mv (7,0 m NAP). In het vlak werden geen sporen aangetroffen. Bij het onderzoek werden twee vondsten gedaan: een wandfragment prehistorisch aardewerk, daterend in het midden- tot laat-neolithicum, en een fragment verbrande leem dat niet dateerbaar was. De vondsten zijn aangetroffen in een akkerlaag daterend in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd en kunnen niet gekoppeld worden aan een vindplaats binnen het plangebied.

Gezien de afwezigheid van een archeologische vindplaats in het onderzoeksgebied heeft er geen doorstart naar een opgraving plaats gevonden. Het selectieadvies op basis van het onderzoek is dan ook om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens.....	6
1.2 Voorgaand onderzoek	7
1.3 Doelstellingen en onderzoeksvragen	7
2 Methoden	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Werkputten	8
2.3 Documentatie en registratie.....	10
2.4 Behandeling van sporen	10
2.5 Behandeling van vondsten.....	10
2.6 Behandeling van profielen	10
2.7 Bemonstering	10
2.8 Uitwerking	10
2.9 Afwijking en aanpassing van de onderzoeksstrategie.....	11
3 Resultaten	12
3.1 Landschap en stratigrafie	12
3.2 Sporen en structuren.....	15
3.3 Vondsten	17
3.4 Waardestelling	18
3.5 Beantwoording van de onderzoeksvragen	18
4 Conclusie	20
5 Selectieadvies	21
Literatuur	22
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	23

1 Inleiding

In opdracht van BOOT heeft RAAP op 3 februari 2025 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project 'Huurlingsedam 81' in de gemeente Wijchen (figuur 1). Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de geplande ontwikkeling van het plangebied en de bestemmingsplanwijziging die daarvoor nodig is. Binnen het plangebied zullen een nieuwe woning en een bedrijfspand worden gerealiseerd. Voor de aanleg van de fundering van de nieuwbouw zal de ondergrond tot ongeveer 100 cm -mv worden vergraven. Deze ingreep leidt tot versterking van de bodem, waarbij eventueel aanwezige archeologische resten verstoord kunnen raken.

Figuur 1. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

In het voorgaande bureau- en booronderzoek is gesteld dat binnen het plangebied archeologische resten uit de periode van het laat-paleolithicum tot en met de nieuwe tijd aanwezig kunnen zijn.¹ Uit het booronderzoek blijkt dat in het grootste deel van het plangebied de bodem dermate intact is dat eventueel aanwezige archeologische resten verwacht goed bewaard kunnen zijn. Om vast te stellen of er sprake is van een behoudenswaardige vindplaats in het plangebied, dient binnen het plangebied een waarderend proefsleuvenonderzoek te worden uitgevoerd binnen de locatie van het nieuw te bouwen bedrijfspand. Dit deel van het plangebied, met een oppervlak van 94 m², wordt in de rest van het rapport aangeduid als het onderzoeksgebied. Op de locatie van de nieuw te bouwen woning worden vanwege een sanering in 2019 geen archeologische waarden meer verwacht. In dit deel van het plangebied was verder archeologisch onderzoek daarom niet nodig.

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000, conform artikel 5.4 van de erfgoedwet. Onderzoeksdocumentatie en vondstmateriaal zullen worden overgedragen aan het depot van de provincie Gelderland. Voorafgaand aan het onderzoek is, conform de KNA een Programma van Eisen (PvE) opgesteld (Luinge 2025). Dit PvE diende als uitgangspunt voor het onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteits-norm Nederlandse Archeologie (KNA, vigerende versie), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als norm. RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

1.1 Administratieve gegevens

Plangebied	Huurlingsedam 81
Opdrachtgever	BOOT
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. T. Derks
Bevoegde overheid	Gemeente Wijchen
Contactpersoon bevoegde overheid	Mevr. E. van der Linden
Plaats	Wijchen
Gemeente	Wijchen
Provincie	Gelderland
Coördinaten	179.576/423.119
Periode veldwerk	3 februari 2025
Projectleider	I.L. Rom
Projectmedewerkers	R. Nillesen en F.H. Heijting
Archis-onderzoeksmeldingsnummer	5680590100
Bewaarplaats documentatie en eventuele vondsten	RAAP Oost en op termijn Archis, e-depot en het Archeologisch Depot Gelderland (in geval van vondsten)

Tabel 1. Administratieve gegevens.

¹ Roodenburg 2023

1.2 Voorgaand onderzoek

Soort onderzoek	Uitvoerder	Uitvoeringsperiode	Rapportage
Bureau- en verkennend booronderzoek	Bureau voor Archeologie	Oktober 2023	Roodenburg, 2023
Proefsleuvenonderzoek (naastgelegen terrein)	BAAC	Juni-juli 2014	De Winter 2015

Tabel 2. Overzicht van voorgaande voor het plangebied relevante onderzoeken.

Op basis van het voorgaande onderzoek is duidelijk geworden dat voor het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt voor de aanwezigheid archeologische resten daterend vanaf het neolithicum tot en met de nieuwe tijd. Een daadwerkelijke vindplaats was echter nog niet aangetoond.

1.3 Doelstellingen en onderzoeksvragen

Een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd om vast te stellen of zich binnen de begrenzing van het plangebied (figuur 1) behoudenswaardige archeologische resten bevinden. Het doel is inzicht te verkrijgen in de precieze aard, omvang, diepteligging en datering van de archeologische resten, en te bepalen of het gaat om een behoudenswaardige vindplaats. In het Programma van Eisen (PvE) zijn hiervoor onderzoeksvragen geformuleerd (zie § 3.5).²

Het Programma van Eisen biedt de mogelijkheid om – indien sprake is van een behoudenswaardige vindplaats – in overleg met de bevoegde overheid door te starten naar een opgraving van het volledige bouwvlak van het te realiseren bedrijfspand. .

² Luinge 2024

2 Methoden

2.1 Algemeen

Het proefsleuvenonderzoek heeft plaatsgevonden op 3 februari 2025. De projectleiding was in handen van mevr. I.L. Rom (KNA archeoloog MA). De wetenschappelijke leiding was in handen van senior KNA archeoloog mevr. F. Heijting. Het veldteam werd bijgestaan door Dhr. R. Nillesen (KNA archeoloog MA).

In het veld heeft telefonisch overleg met de adviseur namens de bevoegde overheid plaatsgevonden, mevr. E. van der Linden. Op basis van de bevindingen is besloten geen doorstart naar een opgraving plaats te laten vinden.

2.2 Werkputten

Er is bij het onderzoek één proefsleuf aangelegd conform PvE (tabel 3). Een overzicht van de ligging van de werkput is afgebeeld in figuur 2.

Werkput	Afmetingen (l x b in m)	Aantal vlakken	Totaal oppervlakte
1	4 x 10 m	1	40 m ²
Totaal			40 m ²

Tabel 3. Overzicht van werkputten en vlakken.

Figuur 2. Overzicht van het onderzoeksgebied, de aangelegde werkput en de locatie van de gedocumenteerde profielen.

2.3 Documentatie en registratie

In de werkput is één vlak aangelegd in de top van de C-horizont op 128 cm -mv (7,0 m NAP).

De sporen zijn digitaal ingemeten met een RTK-GPS met een conform KNA-eis OS02 maximale afwijking van 3 cm in zowel het horizontale als verticale vlak. Ook de hoogte van het vlak ten opzichte van NAP is bepaald met een GPS. De ruwe GPS-bestanden zijn uitgelezen, gecontroleerd en gecorrigeerd.

Spoor- en vondstgegevens zijn in het veld ingevoerd in de Odile database.

In het algemeen geldt dat sporen en vondsten zijn gedocumenteerd conform specificaties OS04 en OS05 van de BRL SIKB 4000.

2.4 Behandeling van sporen

Het vlak is waar nodig tijdens de aanleg handmatig opgeschaafd. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen. Evident recente sporen (van na 1950) zijn wel ingemeten maar niet gecoupeerd.

2.5 Behandeling van vondsten

Bij de vlakaanleg werden geen archeologische vondsten aangetroffen. Een vondst werd aangetroffen in de profielwand van de proefsleuf en kon worden toegewezen aan een laag.

Voor het verzamelen van metaalvondsten is tijdens het aanleggen van de vlakken intensief gebruik gemaakt van een metaaldetector. Dit heeft geen vondsten opgeleverd. Er is slechts één vondstnummer toegewezen (vondst 1).

2.6 Behandeling van profielen

In werkput 1 is een circa 1 m brede profielkolom opgeschaafd, gefotografeerd, getekend en beschreven vanaf het maaiveld. De locatie ervan is ingemeten met de RTK-GPS (met X-, Y- en Z-coördinaten) (figuur 2).

Om de landschappelijke ontwikkeling en de bodemopbouw goed te begrijpen, zijn de verschillende stratigrafische eenheden genummerd en beschreven. De lagen zijn hierbij in een stratigrafische reeks genummerd, waarbij het eerste deel van het vier- cijferige nummer verwijst naar de werkput en het tweede deel een laagnummer is (bijv. S1020 = laag 20 in WP1). Om lagen aan te duiden, zal in de tekst alleen naar dit laagnummer verwezen worden.

2.7 Bemonstering

Er zijn bij het onderzoek geen sporen bemonsterd.

2.8 Uitwerking

Documentatie van het onderzoek is na afloop van het onderzoek gecontroleerd.

Na afloop van het onderzoek is een korte evaluatie van het onderzoek per email verstuurd naar de opdrachtgever en de adviseur namens de bevoegde overheid.³ Gezien de afwezigheid van sporen en het geringe aantal vondsten werd afgezien van het opstellen van een evaluatierapport. Na afloop van de basisuitwerking van de veldgegevens is gestart met het opstellen van de conceptrapportage.

Gedetailleerde spoor- en vondstinformatie is te raadplegen in het e-depot.

2.9 Afwijking en aanpassing van de onderzoeksstrategie

Tijdens het veldonderzoek is niet afgeweken van de onderzoeksstrategie zoals die in het PvE is omschreven.

³ Email 4-1-25

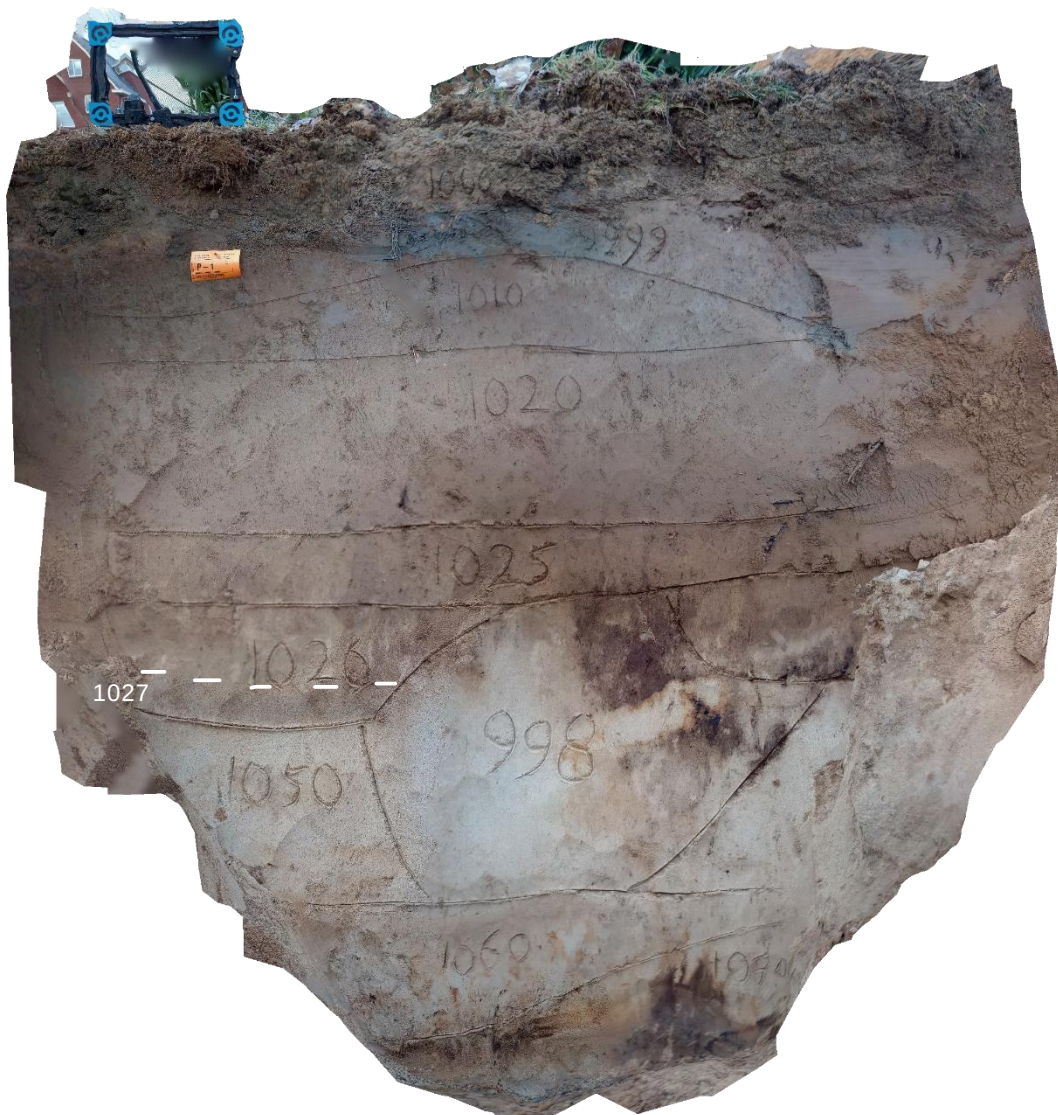
3 Resultaten

3.1 Landschap en stratigrafie

Een vindplaats kan niet los worden gezien van het landschap waarin hij is gelegen. Voor een correcte interpretatie is het dan ook van belang om de landschappelijke context inzichtelijk te maken. In het onderstaande wordt kort ingegaan op de geologische, geomorfologische en bodemkundige aspecten van het plangebied en directe omgeving.

3.1.1 Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Lage Maasterrassen', in de landschapszone rivierduinen. Dit was ook goed te zien in de gedocumenteerde profielkolom tijdens het archeologisch onderzoek (tabel 4; figuur 3).

Figuur 3. Profiel 1 met laagnummers.

Onderin het profiel werd grijs, matig siltig zand aangetroffen (laag 1070) dat is afgedekt met grijsbruin, sterk zandige leem (laag 1060). Het betreft pleistocene beddingafzettingen van de Maas die later zijn afgedekt door de Laag van Wijchen. De rivierafzettingen worden tot de Formatie van Kreftenheye gerekend. Door een opeenvolging van koude en warme perioden in het Eemien en Weichselien, en daarmee gepaarde afzetting en insnijding van de rivieren, ontstond het terrassenlandschap. Het plangebied ligt op het jongste terras, terras X, waarvan sedimentatie circa 10.950 BP eindigt.⁴ Dit valt in de overgangsperiode van de laatste ijstijd naar het warmere Holocene klimaat. In deze transitieperiode werd ook de Laag van Wijchen afgezet.

Direct boven de laag van Wijchen werd licht grijsgeel, zwak siltig, matig grof zand aangetroffen (laag 5050). Dit betreft opgestoven zand uit het Holoceen dat is afgezet in de vorm van een rivierduin. In koude winters of langere koude en droge perioden kan zand opwaaien uit de droge rivierbedding. Dit rivierduinzand dekt de Laag van Wijchen af en wordt tot het Laagpakket van Delwijnen gerekend.

Het plangebied ligt op de zuidwestelijke flank van de rivierduin.⁵ Ook lagen 1025 en 1026 kunnen tot het rivierduin gerekend worden. In het zand heeft enige bodemvorming kunnen plaatsvinden. Laag 1025 bestaat uit bruin/grijsbruin, zwak siltig, matig grof zand en betreft waarschijnlijk een (zeer gebioturbeerd) restant van de B-horizont. Laag 1026 betreft de gebioturbeerde overgangslaag tussen de B- en C-horizont (bruin/geelgrijs, zwak tot matig siltig, matig grof zand).

Uit de omgeving van het plangebied zijn overstoven bodems bekend in het rivierduinzand.⁶ Om deze reden moest er bij dit onderzoek rekening gehouden worden met de mogelijke aanleg van een tweede vlak. Het archeologisch vlak is aan de onderkant/ direct onder de gebioturbeerde laag 1026 aangelegd. Op een hoger niveau werd bij de aanleg geen sporenvak en/of overstoven bodem waargenomen. In het profiel is echter mogelijk toch een overstoven bodem te zien, deze is pas bij de uitwerking herkend en laag 1027 genoemd. In figuur 4 is een detail van laag 1026/1027 opgenomen. De zwarte pijl geeft de vrij dunne, mogelijk overstoven bodem aan (2A_{hb}-horizont). In lagen 1026, 1027 en 1050 is een natuurlijke verstoring te zien (998), waarschijnlijk een boomval.

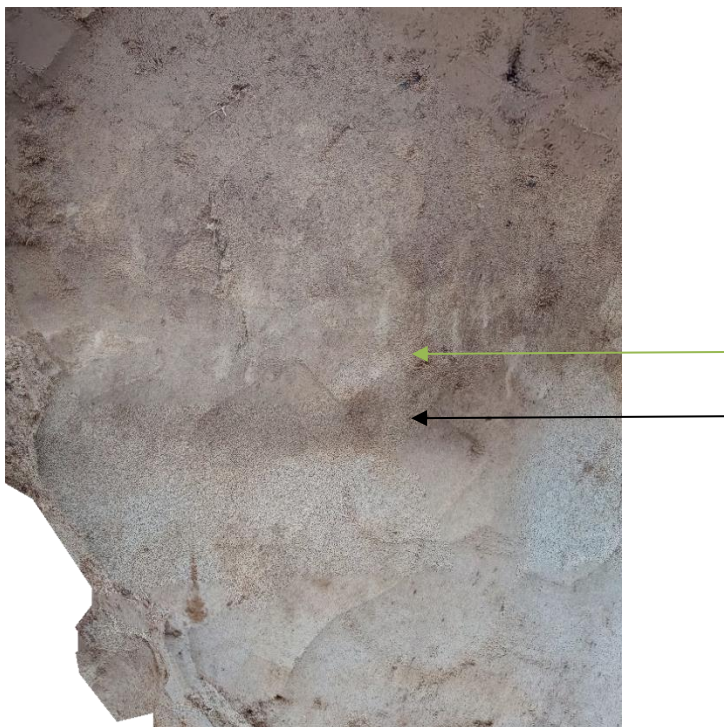
De lagen boven laag 1025 betreffen antropogeen bewerkte bodemlagen. Laag 2020 bestaat uit grijsbruin, zwak humeus, kleiig, matig fijn zand. De laag is duidelijk anders in samenstelling dan het onderliggende rivierduinzand. Het fijnere zand en de kleibijmenging zijn mogelijk afgezet bij overstromingen van het ongeveer 50 meter ten zuidwesten van het plangebied gelegen Wijchens Maasje beddinggordel (actief tussen 3350 en 1000 voor Christus/ 4765 tot 3020 BP). Deze afzettingen zijn vervolgens door de bewerking van het land in de akkerlaag vermengd met de rivierduinafzettingen. Uit laag 1020 is een stuk prehistorisch handgevormd aardewerk (vnr. 1) afkomstig, maar er werden bij de aanleg van het vlak ook fragmenten baksteen waargenomen. De vondsten bevinden zich dus niet meer in de originele context. De laag dateert vermoedelijk uit de late middeleeuwen/ nieuwe tijd.

De jongste/bovenste lagen in het plangebied betreffen een recent bewerkte akkerlaag (donker bruingrijs, sterk humeus kleiig zand, laag 1010), opgebrachte/verstoorde laag (laag 9999) en de recente bouwvoor (laag 1000). Bij verdiepen werd in deze lagen recent puin en afval (plastic) waargenomen.

⁴ Roodenburg 2023.

⁵ Roodenburg 2023.

⁶ De Winter 2015.

Figuur 4. Detail profiel 1, laag 1026. Groene pijl: onderkant laag 1026, zwarte pijl: mogelijk overstoven bodem, laag 1027.

3.1.2 Bodemopbouw

Aan de hand van het profiel in de proefsleuf kan de bodemopbouw als volgt worden beschreven.

Laagnr.	Vondsten/indicatoren	Diepte	Veronderstelde laagdatering	Interpretatie
1000	Baksteen, plastic	0 cm	Recent	bouwvoor
9999	Baksteen, plastic	18 cm	Recent	verstoring
1010	Baksteen, houtskool	32 cm	Recent	1Aap-horizont
1020	Baksteen, houtskool, keramiek	47 cm	Late middeleeuwen - nieuwe tijd	2Aap-horizont
1025	Baksteen- en houtskool spikkels	80 cm	Holoceen (late middeleeuwen – nieuwe tijd	Bw-horizont (met bioturbatie uit 2Aap-horizont)
1026	-	94 cm	Holoceen	Gebioturbeerde B/C-horizont
1027		105 cm	Holoceen	Mogelijke bodem, 3Ahb-horizont
1050	-	128 cm	Laat-pleistoceen/vroeg holoceen	1C-horizont, rivierduinzand
1060	-	153 cm	Laat-pleistoceen/vroeg holoceen	2Cg-Horizont, laag van Wijchen
1070	-	180 cm	Pleistoceen	3Cg-horizont, pleistoceen zand/terras X

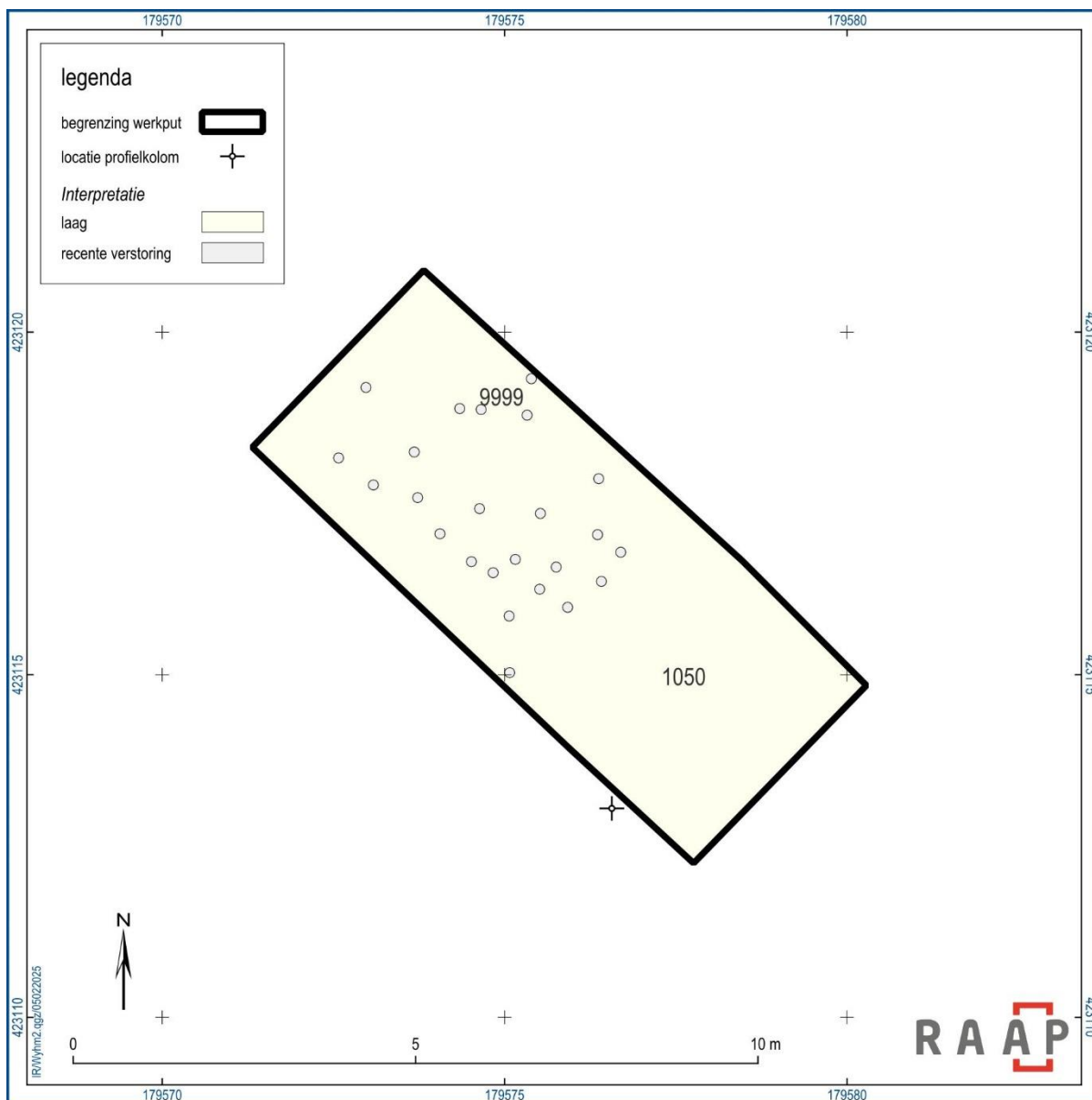
Tabel 4. Samenvattend overzicht van de laagopvolging.

3.2 Sporen en structuren

3.2.1 Inleiding

Tijdens het onderzoek zijn in de opgravingsvlakken en profielen geen archeologische grondsporen gedocumenteerd. Er is dus geen sprake van een archeologische vindplaats in het onderzoeksgebied.

Recente sporen zijn gedocumenteerd onder spoornummer 9999 en natuurlijke verstoringen (alleen in profiel 1) onder spoornummer 998. In figuur 5 is de ASK van werkput 1 vlak 1 weergegeven.

Figuur 5. Allesporenkaart werkput 1.

3.2.2 Sporen

In het vlak werden geen archeologische sporen waargenomen. Wel werd bij het verdiepen van de werkput al op vrij geringe diepte opgemerkt dat er zich boorgaten gevuld met grind en hele bakstenen binnen de noordwestelijke heft van de proefsleuf bevonden (tabel 5; figuur 6) . Deze sporen liepen door tot in het vlak, maar hadden geen tot geringe invloed op de waarnemingsmogelijkheden van archeologische sporen in het vlak. Waarschijnlijk gaat het om boringen die zijn aangebracht ter verbetering van de afwatering van het terrein.

Type spoor	Algemene kenmerken	Ingravingsniveau	Datering	Conservering
9999	Boorgaten met grind en baksteen	130 cm-mv	recent	Nvt.

Tabel 5. Overzicht spoortypen.

Figuur 6. Boorgaten in het vlak van werkput 1

3.3 Vondsten

Door I.C.G. Hermsen

Het archeologisch onderzoek heeft twee vondsten opgeleverd: Een stuk handgevormd aardewerk en een fragment verbrande leem. Beide vondsten waren afkomstig uit de profielwand en toe te wijzen aan laag S1020, de akkerlaag daterend in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd. De vondsten waren dus niet meer aanwezig in hun oorspronkelijke context.

V1.0 uit S1020 in WP1 is een wandfragment handgevormd aardewerk dat op grond van zijn baksel en wijze van oppervlakteaferwerking is toe te schrijven aan de Vlaardingen-groep uit het midden-neolithicum B of laat-neolithicum A, tussen ca 3400 en 2500 voor Chr. De scherf, met een wanddikte van 9-10 mm, is afkomstig van het bovenste gedeelte van de licht bolle schouder van een grote pot waarvan de grootste diameter meer dan 25 cm bedraagt. Het aardewerk is hard en onvolledig oxiderend gebakken. De kern is zeer donkergrijs, het buiten- en binnenoppervlak zijn rodig bruin. De magering bestaat uit matig veel kwartsgruis van sterk uiteenlopende grootte (0,5-8 mm). Bij het glad afwerken van de binnen- en buitenzijde van de pot zijn alle uitstekende mageringsdeeltjes onder het oppervlak gedrukt. Onder een verweringslaag op de buitenkant van de scherf schemert zwarte aanslag door. Mogelijk is dit verbrand aankoeksel dat erop wijst dat de pot als kookpot heeft gediend. Als zodanig is deze scherf te classificeren als nederzettingsafval.

Van het rivierduinencomplex van Wijchen zijn opvallend veel nederzettingsvindplaatsen van de Vlaardingen-groep bekend.*)⁷ Op landelijk niveau is Wijchen zelfs één van de regio's met de grootste dichtheid aan bekende vindplaatsen van de Vlaardingen-groep. De gunstige verkeersgeografische en landschappelijke situatie van omvangrijke hoog gelegen zandgronden langs een rivierdal zullen hierbij een belangrijke rol hebben gespeeld. De mensen van de Vlaardingen-groep hebben op veel plaatsen in het landschap, zowel op de plaatsen waar zij woonden als daarbuiten afval achtergelaten. De hier beschreven scherf is hier een voorbeeld van.

V1.1 uit S1020 in WP1 is een klein fragment volledig reducerend (grijs) zacht gebakken leem. Het gaat om een verweerd, plats stuk met een dikte van 12 mm. De oorspronkelijke vorm, functie en datering is niet bekend. Het kan zowel uit prehistorische als uit historische tijd stammen.

⁷ Jansen & Tuyn 1978; Hermsen 2011; Drenth 2017.

3.4 Waardestelling

3.4.1 Algemene waarderingssystematiek

Omdat het onderzoek geen aanwijzingen heeft opgeleverd voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats binnen het plangebied kan worden geconcludeerd dat het terrein niet van archeologische waarde is. Daarom is er geen waardestelling uitgevoerd.

3.5 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek kunnen de onderzoeksvragen uit het PvE als volgt beantwoord worden:

1. Wat zijn de geomorfologische kenmerken van het onderzoeksgebied. Hoe ziet de bodemopbouw eruit?

Binnen het plangebied is sprake van een in het holoceen opgestoven rivierduin die is afgezet op laat-pleistocene/ vroeg holocene rivierterrasafzettingen. Onderin het profiel was sprake van terrasafzettingen (terras X; laag 1070), afgedekt door de laag van Wijchen (1060). Hierop lag een pakket rivierduinzand waarin tijdens het holoceen een bodem is gevormd. In het profiel waren een restant B-horizont (laag 1025), een B/C-horizont (laag 1026) en de C-horizont (laag 1050) te onderscheiden. Een mogelijke overstoven bodem (Ahb-horizont, laag 1027), werd bij de uitwerking opgemerkt tussen laag 1026 en 1050. De top van het profiel werd gevormd door de bouwvoor (laag 1000), een recente verstoring (9999) een recente akkerlaag (1010) en een oudere akkerlaag/plaggendek (laag 1020).

Voor een uitgebreide beschrijving van de geomorfologische kenmerken en bodemopbouw wordt verwezen naar hoofdstuk 3.1.

2. Zijn er archeologische grondsporen aanwezig? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, kwaliteit (gaafheid en conservering) en ruimtelijke verspreiding?

Er zijn bij het onderzoek geen archeologische grondsporen aangetroffen.

3. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig? Wat is de vondstdichtheid/ruimtelijke verspreiding? Hoe is de conserveringstoestand? Wat is de typologische datering?

Er is één scherp handgevormd aardewerk aangetroffen in laag 1020, het plaggendek (zie paragraaf 3.3). De scherf bevond zich niet meer in zijn oorspronkelijke context. De scherf dateert in de periode midden- tot laat-neolithicum. Een stuk verbrande leem, ook afkomstig uit laag 1020 kon niet worden gedateerd.

4. Komt de bodemopbouw overeen met de gegevens verkregen door middel van het vooronderzoek (laagopvolging en bodemhorizonten)?

De bodemopbouw komt grotendeels overeen met de resultaten van het vooronderzoek, maar er is één uitzondering. Bij het vooronderzoek is namelijk een B-horizont aangegeven op een diepte tussen de 40 en 85 cm -mv.⁸ In het proefsleuvenonderzoek is duidelijk geworden dat er echter sprake is van een akkerlaag/plaggendek en een (restant) B-horizont. Het kleurverschil was waarschijnlijk te klein om dit te

⁸ Roodenburg 2023.

herkennen in de edelmanboringen. De onzekerheid in interpretatie werd echter al door de onderzoeker aangegeven. Omdat er naast archeologische indicatoren in deze laag eveneens mogelijk keramisch gruis werd aangetroffen kon volgens de onderzoeker worden uitgesloten dat het om een oud bouwlanddek ging. Bij het proefsleuvenonderzoek is duidelijk geworden dat er zowel een oud bouwlanddek als B- en B/C- horizont aanwezig zijn.

5. In welke mate is de bodem in het plangebied verstoord en wat is de consequentie hiervan voor de leesbaarheid van archeologische sporen en structuren?

Verstoringsen binnen het onderzoeksgebied waren gering. Grotere verstoringen beperkten zich tot de bovenste 10 cm van het profiel. Kleinschalige verstoringen waren talrijk (boorgaten), maar hebben de leesbaarheid van archeologische sporen waarschijnlijk niet tot nauwelijks aangetast.

6. Is sprake van behoudenswaardige archeologische resten? Zo ja, waar en wat is de omvang en ligging van de gebiedsdelen waar deze resten zijn aangetroffen?

Er is in het onderzoeksgebied geen sprake van behoudenswaardige archeologische resten.

4 Conclusie

Het onderzoek heeft geen sporen of vondsten opgeleverd die duiden op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. De archeologische verwachting kon dan ook niet worden bevestigd. Omdat het onderzoek geen aanwijzingen heeft opgeleverd voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats binnen het plangebied, kan worden geconcludeerd dat het terrein niet van archeologische waarde is.

5 Selectieadvies

Bij het onderzoek werden geen archeologische waarden aangetroffen. De resultaten zijn tijdens het veldonderzoek telefonisch besproken met de adviseur namens de bevoegde overheid, gemeente Wijchen (mevr. E. van der Linden). Op basis van de resultaten werd uitbreiding van het onderzoek niet zinvol geacht. Er heeft dus geen doorstart naar een opgraving plaats gevonden.

Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt geadviseerd het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Literatuur

Drenth, E. 2017: Aardewerk uit het ven, in: J. van Kampen (red.), *Wonen op een toplocatie. Bewoning op een rivierduin aan de oevers van het Wijchens Meer in het Neolithicum, de Bronstijd, Romeinse tijd en de Middeleeuwen*. Amsterdam (Zuidnederlandse Archeologische Rapporten 69), 91-115.

Janssen, A.J. & W.N. Tuyn, 1978: De Homberg te Wijchen, *Westerheem* 27 (4/5), 240-243 [het hele artikel bestrijkt de pagina's 238-255].

Hermesen, I.C.G. (red.), 2011: *De Kleine Kamp doorgrond. Archeologisch onderzoek in het plangebied Bijsterhuizen - gemeente Wijchen*. Nijmegen (Archeologische Berichten Wijchen – Rapport 8), 35-47 en 122-132.

Hermesen, I.C.G., 2018: Aardewerk, in: G. Zielman 2018: *Huurlingsedam 64, gemeente Wijchen, archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek*, RAAP-Rapport 3571. RAAP archeologisch adviesbureau B.V., Zutphen.

Luinge, C. 2024: Programma van Eisen Plangebied Huurlingsedam 81 te Wijchen, gemeente Wijchen. RAAP-PvE 3146. RAAP archeologisch adviesbureau B.V., Zutphen.

Roodenburg, F., 2023: *Huurlingsedam 81 en 81a, Wijchen, gemeente Wijchen: bureau0 en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase*, Bureau voor Archeologie Rapport 1389. Bureau voor Archeologie, Utrecht.

Winter, J. de, 2015: *Wijchen – Huurlingsedam. Bewoning op en gebruik van het plangebied tussen Neolithicum en Nieuwe tijd, inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*, BAAC-Rapport A-14.0146. BAAC Bv, 's-Hertogenbosch.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	5
Figuur 2. Overzicht van het onderzoeksgebied, de aangelegde werkput en de locatie van de gedocumenteerde profielen.	9
Figuur 3. Profiel 1 met laagnummers.	12
Figuur 4. Detail profiel 1, laag 1026. Groene pijl: onderkant laag 1026, zwarte pijl: mogelijk overstoven bodem, laag 1027.	14
Figuur 5. Allesporenkaart werkput 1.	15
Figuur 6. Boorgaten in het vlak van werkput 1	16

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	6
Tabel 2. Overzicht van voorgaande voor het plangebied relevante onderzoeken.	7
Tabel 3. Overzicht van werkputten en vlakken.	8
Tabel 4. Samenvattend overzicht van de laagopeenvolging.	14
Tabel 5. Overzicht spoortypen.	16

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal	
-----------------------	--

Bijlage 1. Tijdschaal

Archeologische perioden				
Tijdperk				Datering
Recente tijd				
Nieuwe tijd			C	1945
			B	1850
			A	1650
Middeleeuwen			Laat B	1500
			Laat A	1250
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050	
		C: Karolingische tijd	900	
		B: Merovingische tijd	725	
		A: Volksverhuizingstijd	525	
				450
Romeinse tijd	Laat		270	
	Midden		70 na Chr.	
	Vroeg		15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat		250
		Midden		500
		Vroeg		800
	Bronstijd	Laat		1100
		Midden		1800
		Vroeg		2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat		2850
		Midden		4200
		Vroeg		4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat		6450
		Midden		8640
		Vroeg		9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat		12.500
		Jong B		16.000
		Jong A		35.000
		Midden		250.000
		Oud		

tabel1 standaard Archeologisch RAAP 2014

tabel1_standard_Archeologisch_RAAP_2014